

Foto Jiří Necid, 2010

Na stopě minulosti

Drobná publikace, kterou držíte v rukou, vznikla jako výsledek dlouhých úvah, jakým způsobem se pokusit popularizovat místní historii, jak na jedné straně neuvíznout ve zjednodušeních, která jsou tak jednoduchá, že už nejsou pravdivá. A jak na straně druhé nepodlehout gravitaci odborného psaní o historii, které vyžaduje speciální průpravu a pro většinu lidí zkrátka *nemůže* být srozumitelné. Uvidíme, jak se to podařilo. **Mnohá z témat byla zařazena díky dotazům, které dostávám na besedách a přednáškách. Je mou milou povinností za to poděkovat.**

Snažil jsem se zprostředkovat současný stav historického poznání, v mnohém jistě jiný, než jaký byl před třiceti či padesáti lety. **Někdy jsem se neubráníl kritickému „rýpnutí“, zejména když jsem měl pocit, že by to mohlo pomoci ke změně věcí, které by nápravu potřebovaly.**

Shodou okolností v průběhu dokončování tohoto textu mě oslovila jistá paní redaktorka se žádostí o vytipování místních památek, které jsou celorepublikově významné a unikátní. **Popravdě jsem odvětil, že žádné takové tu vlastně nejsou, což ale neznamená, že mnohé místní památky nemají svůj půvab a hodnotu.** Tu hodnotu jim koneckonců dodává náš vztah k nim, to jestli kolem nich procházíme bez zájmu, jakoby ani neexistovaly, nebo jsme schopni si jich všimnout a nenechat je rozpadnout či zničit. Třeba v tom může pomoci i tato publikace.

Jiří J. K. Nebeský

Obsah

- 1 Na stopě minulosti
- 2 Zrození města
- 4 Páni 15.–17. století
- 6 Zámek a hradby
- 8 Velikost města
- 10 Kostelíček
- 12 Kostel a náměstí
- 14 Městský znak
- 16 Dietrichsteinové
- 18 Soužití sousedů
- 20 Císařovy návštěvy
- 22 Růst města
- 24 Listopad 1989
- 26 Samospráva
- 28 Sochy
- 30 Cechy a firmy
- 32 Mapy z 18. a 19. století

Text & sazba Jiří J. K. Nebeský
Vydalo nakladatelství Tichý typ

Jižní 1965
CZ-753 01 Hranice
tel.: 608 63 23 77
www.tichy-typ.cz
jiri.nebesky@nedavno.cz

jako svou 17. publikaci
Hranice / listopad 2017
Vydání umožnil grant Města Hranic
ISBN 978-80-903768-1-6

Karel Jan prodal své statky ve Slezsku, kde ve městě Prószków úspěšně fungovala **manufaktura na výrobu fajánse, přemístil výrobu do Hranic**. Jednalo se o první vlaštovku nastupujícího kapitalismu. Podobně výstavba hranického farního kostela byla zadána architektovi, který pro knížete realizoval také stavby v Bělotíně, Drahotuších, Drnholci, Soběchlebech atd.

KONEC PODDANSTVÍ Svazek mezi vrchností a poddanými se postupem času stával stále formálnější, až byl ústavou z roku 1848 zrušen. **Ekonomická síla vrchnosti však zůstala do jisté míry zachována** — na hranickém panství vlastnili Dietrichsteinové a jejich dědicové osm hospodářských dvorů (ve 2. polovině 19. století však už všechny pronajímali), lázně Teplice nad Bečvou a několik tisíc hektarů lesů a polí.

ANTONIE ALTHANNOVÁ

▲ Předposlední majitelka hranického velkostatku **Antonie hraběnka z Althannu, rozená hr. z Hatzfeldtu** (1856–1933), její exlibris ▼ se znakem Althannů a Hatzfeldtů je nalepeno ve většině knih zámecké knihovny v Lipníku n/B.

POHLED NA HRANICE V ROCE 1839

◀ Ve třetím sešitu alba *Miniatur-Ansichten mehrerer Städte Mährens und Schlesiens*, který v roce 1839 vydalo olomoucké nakladatelství Skarnitzl & Domek, se objevila také rytina Hranic. ◀ V popředí vidíme ohradní zeď s branou tzv. Panské zahrady v lokalitě dnešního sídliště Kpt. Jaroše. **Původně se jednalo o barokní okrasnou zahradu**, později změněnou v užitkovou a nakonec poskytnutou hraběnkou Althannovou k výstavbě baráků vojenské nemocnice pro zraněné z první světové války. ◀ V detailech nemůžeme obrázku příliš důvěřovat, např. zděný kostelík (tehdy skladiště soli) na dnešním Šromotově náměstí tu vypadá spíše jako dřevěná stavba.